

Fordele for driftsøkonomi ved jordfordeling

Historisk set har jordfordeling i Danmark handlet om at skabe en bedre arrondering på landbrugsbedrifter. Det vil sige, at jordfordelingen primært har handlet om at forbedre de dyrkningsmæssige muligheder ved dels at sikre en optimal beliggenhed af markerne i forhold til hinanden og bygninger, dels at sikre en optimal størrelse og form på markerne. Men i de senere år er formålet drejet i retning af at frigive arealer til f.eks. vådområder samt at fremskaffe "kompensationsjord" til de landmænd, som skulle afgive jord til etableringen eller genskabelse af vådområder. Det er således to grundlæggende forskellige kriterier, som søges opfyldt med den "gamle" og "ny" jordfordeling. I et nyt forskningsprojekt skal effekter af en gentænkning af jordfordelingen dokumenteres.

De nuværende markers størrelse og form er i høj grad historisk betinget, blandt andet som følge af den store landbrugsudskiftning omkring år 1800, da landsbyernes hidtidige dyrkningsfællesskaber blev ophævet, og jordene blev fordelt mellem individuelle ejere. I takt med strukturudviklingen i landbruget, hvor bedrifterne er blevet større og større ved opkøb af naboejendomme og ejendomme i længere afstand fra hovedejendommen, er beliggenheden af mange bedrifters agerjord blevet meget usammenhængende.

Den fragmenterede struktur medfører ekstraomkostninger for landmanden i form af blandt andet stort tidsforbrug ved dyrkning af små og/eller irregulære marker samt ved transportomkostninger på vejene. Dertil kommer, at transport på landeveje med landbrugsmaskiner er generende for de øvrige trafikanter.

Disse omkostninger kan reduceres ved gennemførelse af en jordfordeling imellem bedrifter med henblik på at skabe en bedre arrondering, hvor målet er at reducere afstandene imellem produktionsarealerne samt muliggøre større og/eller mere regulære markflader. Med arrondering menes således både markernes/jordloddernes afstande fra bygninger, deres indbyrdes placering samt deres størrelse og form, og disse forhold inddrages i analysen som forklaringer på de driftsøkonomiske effekter af jordfordelingen.

Realdania, som er en af de 12 parter i "Collective Impact *Det åbne land som dobbelt ressource*", har i alt bevilget 10 millioner kroner til at gennemføre jordfordeling og dokumentere samfundsværdierne i 2-4 case-områder, som de respektive projektkommunerne selv har udvalgt. Projektet vil over de næste fire år afprøve, hvordan forskellige interesser kan tilgodeses igennem en multifunktionel jordfordeling og arbejde med at udnytte den fulde samfundsværdi af det åbne land gennem jordfordeling i case-områderne.

800.000 kroner går til Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO) på Københavns Universitet, hvis opgave er at belyse de driftsøkonomiske effekter af jordfordelingen for de deltagende landmænd. Effekterne på natur, landdistriktsudvikling, vandmiljø og rekreative aktiviteter skal belyses af andre forskergrupper. Deltagere fra IFRO er lektor Jesper S. Schou, forsker Jakob Vesterlund Olsen og postdoc Mikkel Bojesen.